METSÄTALOUS

Visa vaatii vuotuista huomiota

Visakoivikossa tulisi vierailla kerran vuodessa oksasaksilla tai -leikkurilla aseistautuneena. Näin puusta saadaan todennäköisimmin puusepänteollisuuden arvotavaraa.

KARI SALONEN

Ensio Soutamo ja Jari Mäntynen opastavat tarkkaan työskentelyyn oksia karsiessa.

HIRVENSALMI (MT)
Visaseuran kesäretken ensimmäiseksi kohteeksi on valittu ääriesimerkki hankalasta visakon hoitotarpeesta. Täysin hoitamaton rytö on jäänyt osin lumituhojen uhriksi ja on selkeiden valintojen paikka.

Ensio Soutamo näyttää valikoivan pystykarsinnan mallia.

”Kun joka vuosi käy ottamassa suurimmat pois, ei synny käyttöä haittaavia isoja oksia.”

Hän napsii pois alle kaksi senttiä paksuja oksia, isompien poistaminen altistaisi rungon sinistäjälle ja muille sienitaudeille.

Pienimmät oksat jätetään yhteyttämään ja lihottamaan puuta.

Ajoitus on tärkeä

Soutamo ja **Jari Mäntynen** keskustelevat pystykarsinnan oikeasta ajoituksesta. Heidän mukaansa Metsäntutkimuslaitos on tehnyt asiasta tutkimusta, jonka tuloksia ei ole vielä julkaistu.

Näyttää siltä, että nykyisen käsityksen mukaista karsinnan aloitusta juhannuksen aikoihin voinee aikaistaa. Karsinnat olisi hyvä olla tehtynä heinäkuun loppuun mennessä.

Aikarajoja noudattamalla karsinnan aiheuttama vaurio ehtii todennäköisesti parantua ennen koivun talvilepoa.

Myös karsintajäljen pitää olla hyvä. Kun oksankaulus jätetään paikoilleen ja leikkauspinta on pyöreä, vesi ei pääse haavasta sisään ja kylestymispintaa on mahdollisimman vähän.

Soutamo muistuttaa retkeläisiä kemeratuista maksettavista pystykarsintakorvauksista. Tukea maksetaan yli neljän metrin korkeudelta karsituista puista, jolloin teleskooppivartinen oksaleikkuri tulee jo tarpeeseen.

Typistäminen ei yleensä kannata

Aiemmin visakoivun kasvattajia ohjattiin typistämään koivun oksia kasvun hillitsemiseksi. Mäntysen mukaan tästä käsityksestä kannattaa oppia eroon.

”Laho etenee oksaa pitkin runkoon asti helposti parissa vuodessa ja aiheuttaa vikaisuutta.”

Hetta Torpo omistaa pari hehtaaria visakkoa äitinsä ja sisarensa kanssa. Hänen mukaansa kipinä visakoivun kasvatukseen syttyi ensiksi hänen isälleen.

”Ensimmäiset olivat siemensyntyisiä, joihin ei kyllä muodostunut yhtään visaa. Ensimmäiset kloonitaimet menivät parempiin suihin, mutta 1990-luvulla onnistuimme kasvatuksessa.”

Entisellä pellolla sijaitsevalle, 1997 istutetulle visaviljelmälle tuotiin taimien suojaksi myyräsuojukset. Ne kuitenkin kerättiin pois muurahaisten pelossa ja nyt paikalla kasvaa kin kehityskelpoinen visakoivikko.

Mäntynen esittelee lahon etenemistä typistetyssä oksassa. Pieni tummentuma on ehättänyt kymmenien senttien matkan runkoon asti.

Tähän mennessä visakko on ehditty pystykarsia kahteen kertaan, jolloin oksia on osittain typistetty. Torpon mukaan seuraavat toimenpiteet ovatkin typistettyjen oksien poisto pystykarsinnan yhteydessä ja koivikon harvennus.

”Varmaan tuli myyrätuhojen pelossa istutettua vähän liian tiheäksi alunperin”, hän toteaa.

Visaseuran kesäretkelle osallistunut varkautelainen Reino Asikainen otti kännykällä kuvia muistoksi.

Ei näin. Visakoivun oksia ei enää suositella typistettäväksi.

Typistetystä oksasta on levinnyt hieman lahoa runkoon asti.

Kun joka vuosi käy ottamassa suurimmat pois, ei synny käyttöä haittaavia isoja oksia.
ENSIO SOUTAMO

Pienpuulle käyttöä

Hetta Torpo toivoo visakoivun pienemmillekin läpimitoille enemmän käyttöä. Niitä voisi käyttää koriste-elementteinä koivusta tai muusta puusta valmistetuissa huonekaluissa.

Puualan artesaaniksikin kouluttautunut Torpo kertoo, ettei todennäköisesti itse hyödynnä visaviljelmiään.

Hänen mukaansa on harmi, miten paljon visan käyttö keskittyy viilutukseen.

Volyymi kuitenkin muodostuu ongelmaksi pienpuun hyödyntämisessä.

”Eihän tänne saa kenttäsirkkeliä sahaamaan, pitäisi olla isompia määriä tarjolla”, hän harmittelee.

ANTTI HIRSAHO

UPM:n potkuja paheksutaan

UPM Metsän yt-neuvotteluja seuraavat irtisanomiset herättävät närää Metsäalan asiantuntijat ry:ssä (Meto).

”Ajankohta on hankala, osa ihmisistä on lomilla, eikä tämä heitä varmasti piristä”, toteaa Meton neuvottelupäällikkö **Markku Varis**.

Hän ihmettelee myös UPM:n kiirettä irtisanomisissa ja epäilee, onko asia loppuun asti harkittu.

”Kyllä kaikilla tuntemillani toimihenkilöillä on ihan riittävästi työkuormaa jo nyt. Työssä jaksamisen kanssa tulee olemaan ongelmia.”

Varis harmittelee UPM:n lisäksi myös yleistä tilannetta metsäalalla.

”Entäs sitten, kun tulee uusi nousukausi? Ketä otetaan töihin? Eikä tämä ole esimerkillistä henkilöstöpolitiikkaa toivotun työurien pidentämisenkään kannalta.”

Myös Meton pääluottamusmies **Heikki Kyttälä** UPM:ssä myöntää ajankohdan olleen ”erittäin huonon”.

”Prosessi on edelleen kesken ja lomalaiset eivät tiedä yt-neuvottelujen tulosta ennen töihin paluutaan.”

UPM Metsän metsäliiketoiminnan johtaja **Sauli Brander** muistuttaa, että henkilöstöryhmien edustajien kanssa on sovittu yt-neuvottelujen jälkeisistä toimenpiteistä aikataulua ja yhteydenottoja myöten.

”Tällä hetkellä töissä oleviin ollaan oltu nyt heti yhteydessä. Lomakauden jälkeen otamme yhteyttä lomalta palaaviin.”

Varis kertoo, että irtisanomiset tapahtuvat tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla. UPM ei näin ollen voi ottaa uusia henkilöitä vastaaviin töihin 9 kuukauden aikana potkuista.

”Me kyllä tarkkailemme tilannetta sormi valtimolla”, Varis lupaa.

ANTTI HIRSAHO

METSÄSTÄ LYHYESTI

Kirjanpainajien määrä voi jopa kymmenkertaistua, jos niiden asuttamia kuusia ei poisteta.

Kirjanpainaja voi levitä lounaassa

Metsäntutkimuslaitoksen tutkija **Seppo Neuvosen** mukaan Lounais-Suomen kirjanpainajien kanta on nyt suurin piirtein normaali.

Kirjanpainaja on kuitenkin kesäkuulla pesiytynyt alueella metsiin jääneisiin kuusiin. Jos puut ovat vielä elokuulla maastossa, niistä leviää uusi, emosukupolveen verrattuna 5–10-kertainen kirjanpainajien joukko. Näin ollen kuuset tulisi poistaa metsistä mahdollisimman pian ennen elokuuta. Sateet ovat pehmittäneet maat, mikä vaikeuttaa korjuuta.

Lankun vienti kasvoi, hinta laski

Suomesta vientiin ulkomaille havusahatavaraa tammi–huhtikuussa 2 miljoonaa kuutiometriä, mikä on 180 000 kuutiometriä enemmän kuin vuoden 2011 tammi–huhtikuussa.

Määrien kasvun iloa himmentää se, että mäntysahatavaran hinta oli 8, kuusen 7 euroa halvempi kuin viime vuonna. Mäntysahatavaran keskihinta oli 184, kuusen 182 euroa kuutiometriltä, ilmenee Metsäntutkimuslaitoksen tilastosta.

Metsäntutkimuslaitos kerää tilastoa sahatavaran viennistä.

Lankun vienti Japaniin väheni

Euroopasta vietiin huhtikuussa Japaniin 179 00 kuutiometriä havusahatavara. Määrä väheni maaliskuusta 12 ja viime vuoden huhtikuusta 18 prosenttia. Syy oli japanilaisten mukaan 27x105-millisen 4-metrisen tavaran tarjonnan niukkuus. Hinta nousi niukkuuden vuoksi 2 000 jenillä eli noin 20 eurolla.

Vahva kruunu kiusa naapurin sahoille

Ruotsin kruunu on vahvistunut viime päivinä rajusti. Torstaina iltapäivällä yhdellä eurolla sai enää 8,62 kruunua.

Ruotsin sahojen vaikeudet pahenevat. Vida-konsernin toimitusjohtaja **Måns Johansson** sanoo timber onlinen haastattelussa, että ”pankit tarkastelevat jo koko alaa kriittisesti surkeiden tuloslukujen takia”.

Johanssonin mukaan edessä ovat kivuliaat kapasiteetin leikkaukset. Maasta on kaatunut hänen mukaansa viimeksi kuluneen 1,5 vuoden aikana 7–8 sahayritystä, mutta Holmenin ja Södran uudet suursahat täyttävät hyvin tuotantoon syntyneet aukot.

Sveaskog laskee energiapuun hintaa

Sveaskog laskee Keski-Ruotsissa energiapuun ja hakkuutähteen hintaa heinäkuun alusta lukien. Hakkuutähteen hinta putoaa 10 kruunulla megawattitunnilta, polttopuun 20 kruunulla kuorettomalta kuutiometriltä.

Pudotus johtuu leudosta viime talvesta ja ulkomailta tuodusta edullisesta jätteestä. Markkinoilla on nyt myös paljon metsäteollisuuden puutähteitä tarjolla polttoon.

Rakentaminen vähenee Euroopassa

Rakentaminen vähenee Euroopassa tänä vuonna 2,1 prosenttia ja kasvaa ensi vuonna vain 0,4 prosenttia, Euroconstruct ennustaa tuoreessa raportissaan

Viime syksyn ennusteen mukaan vähennys olisi ollut tänä vuonna 0,3 prosenttia ja kasvu ensi vuonna 1,8 prosenttia.

Tunturimittari uhkaa koivikoita

Ruotsin Kiirunassa on voimakas tunturimittarin massaesiintyminen. Tunturikoivikot ovat vaarassa, ATL-kertoo.

Kolmesenttiset toukat voivat syödä koivikoita kaljuiksi kokonaisilta rinteiltä. Edellinen suurtuho oli vuonna 2004.

Södran tulos romahti

Ruotsalaisen metsäteollisuusjätin Södran tulos ensimmäisen puolen vuoden ajalta on rahoituskulujen jälkeen 26 miljoonaa euroa. Pudotus viime vuodesta on 85 miljoonaa euroa.

Tuotanto Södran sahoilla ja massatehtailla sukelsi alkuvuodesta markkinoiden hiljentymisen takia.

Viime vuoden samaan ajankohtaan verrattuna tuotantolaitosten volyymit olivat nyt kymmenen prosenttia alemmat.

Siperianpajusta kestävää energiaa

Siperianpaju on osoittautunut viljelyvarmaksi ja tuottavaksi pajulajiksi energian tuotantoon, kertoo sanomalehti Karjalainen.

Käytännön esimerkit Ruotsissa ja Suomessa osoittavat myös, että pajukasvusto voi sitoa vedestä peräsin olevia alkuaineita, typpeä, fosforia, kaliumia sekä raskasmetalleja, kuten arseenia, lyijyä, kuparia, nikkeliä, elohopeaa.

EU:n maatalousrahaston ja Suomen valtion rahoittaman Energiapajun kestävä tuotanto ja käyttö -hankkeen tavoite on kehittää pajubiomassan tuotantoa ja käsittelyä sekä käyttöä laitospolttoaineena ja biodieselin raaka-aineena.

Itä-Suomen yliopiston Siikasalmen koeviljelmällä on testattu pajulajeja ja -klooneja 1990-luvun alusta lähtien.

Yleiskaavoitus heikentää metsätalouden kannattavuutta

Yleiskaavoituksen koetaan heikentävän metsätalouden kannattavuutta metsänomistajan näkökulmasta, kertoo Metsäntutkimuslaitos (Metla).

Etelä-Suomessa maisematyölupavaatimukset estävät nykyisin jopa harvennushakkuita: jos maisematyöluvan hinta on suurempi kuin harvennushakkuun tuotto, hakkuusta tulee metsänomistajalle kannattamatonta.

Kaavoitus kääntyy itseään vastaan

Suomi tavoittelee biotalouden edelläkävijän asemaa muun muassa metsäteollisuuden ja puuenergian hyödyntämisen avulla.

Yksi kilpailukyvyn edellytyksistä on puun saatavuus, joka ei puunhankkijan näkökulmasta näytä paranevan. Puunhankintaa rajoittavat muun muassa yleiskaavat.

Erilaisilla kaavamerkinnöillä rajoitetaan myös muuta metsien käyttöä. Aiemmin lähinnä taajama-alueita koskeneet maisematyölupavaatimukset ovat lisääntyneet maaseudulla erityisesti ranta-alueilla.

Myös virkistyskäyttöön merkittyjen ja ympäristöarvoja sisältävien maa-alueiden läheisyydessä lupavaatimukset ovat lisääntyneet.

Kuntalaisten kannalta kaavoitus saattaa kääntyä alkuperäistä tavoitetta vastaan, jos maiseman ja virkistyskäytön kannalta tärkeät metsänhoitotyöt jäävät tekemättä kaavamääräysten takia.

Vaikea vaikuttaa

Metsätalouden toimijoiden vaikutusmahdollisuudet yleiskaavoitukseen ovat varsin vähäiset huolimatta metsien ja metsätalouden merkityksestä kuntalaisille ja kuntien elinkeinoelämälle.

Yksi syy on, ettei kaavoitusprosessissa yleensä ennakoida yleiskaavan vaikutuksia metsiin, metsätalouteen tai puunhankintaan.

Jotta tällaiset tarkastelut olisivat jatkossa mahdollisia, Metla toteuttaa metsätalouden eri toimijoiden kanssa yhteisen tutkimus- ja kehittämishankkeen.

Tutkimuksessa tehdään analyysejä kaavamääräysten vaikutuksista metsiin ja metsätalouteen. Hanketta johtaa Metlan erikoistutkija **Kari T. Korhonen**.

Yleiskaavoitushankkeiden sivutuotteena Metlaan on syntymässä valtakunnallinen yleiskaavatietokanta, joka helpottaa metsätaloustoimien suunnittelua.

LAURA KAKKONEN

MT:N ARKISTO

Kaavoituksen maisematyölupavaatimukset ovat lisääntyneet maaseudulla.